

"Dua kat'an samimi ise kabul olur gehî aynen gehî mânen./ Fakat şart-ı taleb, de'b-i edeb daim olur lâzım./ Edeb yoksa niyaz olmaz./ Tehevvüskâri nâzvârî itâbvârî dua olmaz./ Bana ver aksal gayatı tecavüzkâri bir nazdır./ Niyazî bir dua olmaz..." İzah?

"Dua Muhal Hem Ma'siyet Olmamalı"

Yapılan dua adetullah açısından imkan dahilinde olmalı. Mesela, birisinin Ağrı dağıni eli ile kaldırmasını Allah'tan talep etmesi adetullah açısından muhaldır, yani kabul edilmesi imkansızdır.

Yapılacak dualar aynı zamanda haram ve günah şeyler olmamalıdır. Mesela, Allah'tan, "**hırsızlık yaparken kolaylık dilemek ve istemek**" duanın ruhuna ve özüne aykırıdır. İstenilen şeyler meşru ve mubah şeyler olmalıdır.

"Dua kat'an samimi ise kabul olur, gehî aynen gehî mânen"

Duanın en önemli kabul sebebi, samimiyet ve ihlastır. Samimi ve ihlas ile yapılan dualar, ama aynen ama manen Allah katında mutlaka kabul edilir.

"Aynen" kelimesi, istenilen şeyin bizatihi verilmesi anlamına gelirken, **"manen"** kelimesi ise, istenilen şeye bedel sevap verilmesi veya daha ahsen bir şekilde kabul edilmesidir.

**"Fakat şart-ı taleb, de'b-i edeb daim olur lâzım
Edeb yoksa niyaz olmaz"**

Duanın temel şartları olduğu gibi **edebi şartları** da bulunuyor. Duanın edep ve adabı ise, sünnet-i seniye ile belirlenmiştir. Bu çerçevenin dışına çıkmak duanın kabulüne uygun değildir. Edepsiz bir şekilde yapılan dua ve niyaz Allah katında sahih ve geçerli değildir.

"Tehevüskâri nâzvârî itâbvârî"

Dua, heves ve şehvet ile değil acz ve fakr ile yapılmalıdır. Şımarık bir çocuğun şiddetli bir heves ile babasından bir şey istemesine, babası nasıl bir tokat aşk ederse, Allah da hevesle, nazlana nazlana, hak etmişlik edası ile yapılan duaları ciddiye almaz, onlara iltifat etmez.

Dua, hevesle değil, acz ile nazlana nazlana değil tevazu ile hak etmişlik edası ile değil, arz-i ihtiyaç ederek edilmelidir.

**"Dua olmaz. Muhalî ya muhalvârî nizam u hikmete uymaz
Umuru istemek olmaz"**

Olmayacak, İlahi hikmete münasip düşmeyecek şeyleri istemek, hem duanın özüne hem de edep ve adabına uygun değildir.

**"Nihayetli emirde bir nihayetsiz aded olmaz
Bana ver aksal gayatı tecavüzkâri bir nazdır
Niyazî bir dua olmaz..."(1)**

Sınırları belli olan bir işte, sınırları aşan taleplerde bulunmak duaya uymaz. Bu tip olmayacak şeyleri istemek duanın gayesine terstir, yani dua da matlup manaya zıttır.

(1) bk. *Asar-ı Bediyye, Lemeât, s.649.*